

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องบทบาทของภาครัฐกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์ (ZPP-Ua) ของเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ (1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพและสังคมวัฒนธรรมหลังจากเมืองหลวงพระบาง ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก

หลังจากที่เมืองหลวงพระบางได้รับการรับรองจากองค์การ UNESCO และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นเมืองมรดกโลกแล้ว ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามนโยบาย จินตนาการใหม่ หรือ New Thinking ซึ่งเป็นนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจโดยอาศัยระบบตลาดและกลไกราคา ให้เสรีแก่ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ ส่งเสริมการค้า การลงทุนจากต่างชาติ และการเปิดประเทศ ทั้งทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม โดยการเปลี่ยนแปลงในทางกายภาพ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เป็นผลดีต่อการท่องเที่ยวกล่าวคือ

การเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพ ด้วยเหตุผลด้านประวัติศาสตร์ทางการเมืองในภูมิภาคอินโดจีนในอดีตและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากมาย รวมถึงการเปิดประเทศเปิดรับการลงทุนในด้านต่างๆของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวซึ่งเป็นผลจากกระแสโลกาภิวัตน์และกระแสทุนนิยมจากตะวันตกที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆมากขึ้น ได้ทำให้เมืองหลวงพระบางเป็นที่รู้จักจากทั่วโลกในฐานะเมืองมรดกโลกและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยในส่วนของแหล่งท่องเที่ยวที่นั่น กระแสทุนนิยมได้ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงจากโลกตะวันตกกับโลกตะวันออกเข้าด้วยกันผ่านการติดต่อสื่อสารและการคมนาคมที่ทันสมัย การติดต่อทำธุรกิจระหว่างประเทศ การถ่ายทอดเทคโนโลยี จนกลายเป็น

แนวความคิดสากลของโลกสมัยใหม่ ดังนั้นการที่เมืองหลวงพระบางได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก และกลายเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง มีเอกลักษณ์และแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตแบบตะวันออก จึงมีส่วนสำคัญต่อการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกมากขึ้น ผลดังกล่าวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อเมืองหลวงพระบางโดยเฉพาะการขยายตัวของเขตเมืองเพื่อรองรับกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี โดยเฉพาะการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเพื่อรองรับการพัฒนาและขยายตัวของการท่องเที่ยว เช่น เรือนพัก โรงแรม ร้านอาหาร เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและให้บริการได้อย่างทั่วถึง มีการพัฒนาระบบการขนส่งมวลชน การสร้างถนน พัฒนาสนามบิน ปรับปรุงเรือที่ใช้ในการให้บริการนักท่องเที่ยวเพื่อให้สะดวกในการเดินทางเข้าถึงเมืองหลวงพระบาง ส่วนสถานที่สำคัญๆเช่น วัดโบราณสถาน ได้รับการบูรณะ ปรับปรุงให้มีความสวยงามและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นจากความช่วยเหลือจากงบประมาณจากต่างประเทศและเงินสนับสนุนจากองค์การ UNESCO สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติเช่น น้ำตก แม่น้ำสำคัญทั้ง 2 สายคือ แม่น้ำโขงและแม่น้ำคาน ได้รับการดูแลรักษาให้คงอยู่ในสภาวะที่มีความสมดุลต่อระบบนิเวศน์ และไม่ถูกทำลาย

การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับการยอมรับและมีชื่อเสียงในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติส่งผลทำให้เมืองหลวงพระบางเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก อีกทั้งการถ่ายทอดประสบการณ์การท่องเที่ยวที่น่าประทับใจ การรับรู้จากการนำเสนอของสื่อมวลชนด้านการท่องเที่ยว ทำให้เมืองหลวงพระบางเป็นสถานที่ที่มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจที่มีการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนชาวต่างชาติในภาคบริการและภาคการท่องเที่ยวมากขึ้นในแต่ละปี เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ทั้งต่อประชาชนภาคธุรกิจและภาครัฐ พร้อมทั้งระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของตะวันตกที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและมีบทบาทมากกว่าระบบเศรษฐกิจแบบดั้งเดิม ส่งผลให้อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจเมืองหลวงพระบางเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี การแข่งขันในทางเศรษฐกิจของภาคธุรกิจมีอัตราที่สูงขึ้น กลไกตลาดเข้ามามีบทบาทในทางเศรษฐกิจของเมืองหลวงพระบางมากขึ้น รัฐยอมผ่อนปรนเกี่ยวกับมาตรการทางเศรษฐกิจที่แต่เดิมเป็นแบบสังคมนิยมมาเป็นแบบทุนนิยมมากขึ้นเพื่อรองรับและดึงดูดการเข้ามาลงทุนของทุนต่างชาติ

การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม ถึงแม้การเปลี่ยนแปลงของเมืองหลวงพระบางหลังจากได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นเมืองมรดกโลกแล้ว ส่งผลทำให้เกิดการเผยแพร่จารีตประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชาวหลวงพระบางให้แก่นักท่องเที่ยวและประชาคมโลกได้รับรู้ เพื่อให้ทราบและเห็นถึงความสวยงามทั้งทางกายภาพ สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของชาวเมืองหลวงพระบางที่อิงกับพระพุทธศาสนาและสายน้ำ และด้วยการที่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีรูปแบบการปกครองแบบสังคมนิยมประชาธิปไตย ส่งผลดีต่อการอนุรักษ์การท่องเที่ยว วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมไว้ได้อย่างดี เพราะรัฐเป็นผู้กำหนดนโยบาย กฎระเบียบ ด้านต่างๆและหน่วยงานภาครัฐระดับท้องถิ่นนำไปปฏิบัติเพื่อให้ประชาชนทุกคนปฏิบัติตามเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสงบต่อสังคมโดยรวม

โดยการเปลี่ยนแปลงของเมืองหลวงพระบางดังกล่าว มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรม ที่อาจจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมและถูกทำลายจากการรับเอาวัฒนธรรมแบบตะวันตกและกระแสนิยมที่เข้ามาพร้อมกับการขยายตัวและการพัฒนาการท่องเที่ยว สิ่งนี้จึงเป็นความกังวลของทุกฝ่ายถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะก่อให้เกิดการทำลายวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมและวัฒนธรรมอันดีของชาวหลวงพระบางไป โดยการเข้ามาทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของผู้ที่ไม่หวังดี อาจจะหมายถึง นักธุรกิจชาวต่างชาติที่เข้ามาแสวงหาประโยชน์จากการท่องเที่ยวโดยขาดความรับผิดชอบในการรักษาทั้งวัฒนธรรมอันดีและธรรมชาติของเมืองหลวงพระบาง

วัตถุประสงค์ข้อที่ (2) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย และการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตอนุรักษ (ZPP-Ua) ของเมืองหลวงพระบาง

รูปแบบการปกครองแบบสังคมนิยมประชาธิปไตยของสาธารณรัฐประชาธิปไตย

ประชาชนลาว เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐ รูปแบบการปกครองจึงมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายและการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตอนุรักษ (ZPP-Ua) ของเมืองหลวงพระบาง เพราะการกำหนดนโยบายจากส่วนกลาง จากพรรคและรัฐบาลเป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนต้องนำไปปฏิบัติตาม โดยการกำหนดนโยบายด้านต่างๆนั้นจะมีความชัดเจน มีความเสมอภาพ มีคุณธรรมและเท่าเทียมต่อประชาชนทุกคนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างทั่วถึงและเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม นอกจากนี้ใน

การพัฒนาท่องเที่ยวของเมืองหลวงพระบาง รัฐบาลได้กำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ให้เมืองหลวงพระบางเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยว เน้นการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ดังนั้นภาครัฐและหน่วยงานภาครัฐจึงมีความสำคัญในการกำหนดแนวนโยบายในการจัดการการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์ (ZPP-Ua) ของเมืองหลวงพระบาง ในการควบคุม กำหนดกฎเกณฑ์ นำนโยบายไปปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นระเบียบเรียบร้อย

ระบบทุนนิยมและการลงทุนของภาคเอกชน การขยายตัวทางเศรษฐกิจของเมืองหลวงพระบางเป็นผลมาจากการท่องเที่ยวที่มีการพัฒนามากขึ้น การเพิ่มของจำนวนนักท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยวที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นการกำหนดนโยบายและการจัดการการท่องเที่ยวของเมืองหลวงพระบาง นอกจากต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านการเมืองและรูปแบบการปกครองแล้ว ยังต้องคำนึงถึงระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะระบบทุนนิยมที่กลายเป็นกลไกในการพัฒนาการท่องเที่ยว การเข้ามาของนักธุรกิจจากต่างประเทศในการเข้ามาเปิดกิจการต่างๆ และลงทุนในภาคบริการ ความสัมพันธ์ของนักการเมืองทั้งระดับประเทศ ระดับท้องถิ่นกับกลุ่มทุน ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในลักษณะของการกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่เหมาะสมกับการลงทุนทำธุรกิจ

บทบาทและการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน การจัดการการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์เมืองหลวงพระบางต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น นำเสนอแนวทางในการพัฒนาและอนุรักษ์ ตลอดจนปัญหา อุปสรรคเพื่อนำมาวิเคราะห์และดำเนินการในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางในการกำหนดนโยบายของรัฐบาลผ่านการนำเสนอของภาครัฐในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการร่วมกันดูแลรักษาสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามและเป็นแบบดั้งเดิมของเมืองหลวงพระบางไว้ให้ยั่งยืนตลอดไป

วัตถุประสงค์ข้อที่ (3) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์ (ZPP-Ua) ของเมืองหลวงพระบาง

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญมากขึ้นในการจัดการการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์ (ZPP-Ua) เมืองหลวงพระบาง เพราะผลกระทบหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ และอาจจะส่งผลไปสู่สังคมโดยรวม ดังนั้นประชาชนควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย กฎเกณฑ์ต่างๆในการจัดการการท่องเที่ยว โดยใช้การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อนำเสนอความคิดเห็น ปัญหาหรือข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้พิจารณาในการกำหนดนโยบายของรัฐบาล นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนชาวหลวงพระบางปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ กฎหมาย และสร้างความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการรักษาและอนุรักษ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของเมืองหลวงพระบาง

ลักษณะกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเมืองหลวงพระบางยังมีลักษณะของการปฏิบัติกฎระเบียบที่ภาครัฐกำหนดไว้ ยังไม่ได้มีลักษณะของการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง กล่าวคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เมืองหลวงพระบางเพียงการปฏิบัติตามกฎหมาย ปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักท่องเที่ยว ไม่ทำลายสถานที่ท่องเที่ยวและวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามเท่านั้น แต่ไม่มีบทบาทและส่วนร่วมในการเสนอแนะทางเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย นโยบายดังกล่าวจะถูกกำหนดมาจากรัฐบาลเพื่อให้ประชาชนทุกคนในท้องถิ่นปฏิบัติตาม เพราะรูปแบบการปกครองของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นการปกครองแบบสังคมนิยมประชาธิปไตย โดยรัฐยังมีบทบาทในการกำหนดนโยบายและควบคุมการดำเนินการทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และที่สำคัญคือการควบคุมการใช้ทรัพยากรโดยรวม ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์เมืองหลวงพระบางจึงมีลักษณะของการปฏิบัติตามนโยบายและกฎระเบียบจากรัฐบาลเท่านั้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ (4) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดและแนวโน้มการจัดการการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์ (ZPP-Ua) ของเมืองหลวงพระบางในปัจจุบันและอนาคต

ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดและแนวโน้มการจัดการการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์ (ZPP-Ua) ของเมืองหลวงพระบางในปัจจุบันและอนาคต สามารถสรุปผลการศึกษาได้ว่า

ปัญหา อุปสรรคการจัดการการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์ (ZPP-Ua) ของเมืองหลวงพระบาง
คือ

1. ทำให้วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ จารีตประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิมของประชาชนในท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป จากการเข้ามาของกระแสทุนนิยมและการเข้ามาลงทุนของชาวต่างประเทศที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ซึ่งสภาพสังคมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวยังคงยึดมั่นกับพระพุทธศาสนา เกษตรกรรมและธรรมชาติ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้นจากการได้รับข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายทั้งจาก โทรทัศน์ หนังสือ อินเทอร์เน็ต ที่ถ่ายทอดไปสู่ประชาชนของเมืองหลวงพระบาง นอกจากนี้การพัฒนาและการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของธุรกิจการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์มากขึ้น เงินกลายมาเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต ค่านิยมการใช้ชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่ดำรงชีวิตแบบพออยู่พอกินมาเป็นการแข่งขันเพื่อให้ได้เงินมา และนำไปใช้เพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละคน ซึ่งเป็นผลเสียต่อทัศนคติในการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบพึ่งพาอาศัยกัน เหมือนที่เคยเป็นมาตั้งแต่อดีต
2. ทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมลง การเข้ามาของนักลงทุนต่างประเทศเพื่อทำธุรกิจการท่องเที่ยวในเมืองหลวงพระบางโดยเฉพาะในภาคการบริการที่ต้องใช้สถานที่ในการปลูกสร้างหรือปรับปรุงอาคารต่างๆในเขตอนุรักษ์ให้เป็นสถานที่อำนวยความสะดวกต่างๆแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในเมืองหลวงพระบาง เช่น โรงแรม เรือนพัก ร้านอาหาร ร้านอินเทอร์เน็ต ส่งผลกระทบต่อรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบดั้งเดิมของเมืองหลวงพระบาง กล่าวคือ การปลูกสร้างและปรับปรุงดังกล่าวอาจไม่ถูกต้องตามกฎระเบียบที่แผนกการมรดกกำหนดไว้ มีการลักลอบปรับปรุงต่อเติมโดยพลการ นอกจากนี้การไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอนุรักษ์ของภาคธุรกิจ ส่งผลทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำ การทิ้งขยะ การใช้รถยนต์มากเกินไปซึ่งก่อให้เกิดควันเสีย สิ่งเหล่านี้แสดงถึงการขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์มรดกโลกร่วมกัน

3. ขาดการให้ความรู้และข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์ (ZPP-Ua) ของเมืองหลวงพระบาง ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการขาดความรู้ในการปฏิบัติตัวของประชาชนชาวหลวงพระบางเองและของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวในเมืองหลวงพระบาง กล่าวคือ ประชาชนชาวหลวงพระบางบางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจในการเป็นเมืองมรดกโลก ขาดความรู้ในความหมายของเมืองมรดกโลก จึงทำให้ปฏิบัติตัวไม่ถูกต้อง และเป็นตัวอย่างที่ไม่เหมาะสมแก่นักท่องเที่ยว ในส่วนของนักท่องเที่ยวนั้น ขาดการให้ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเมื่อเข้ามาเที่ยวในเขตอนุรักษ์เมืองหลวงพระบาง ซึ่งส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ โดยเฉพาะการทำลายวัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเมืองหลวงพระบาง ปัญหาดังกล่าวนี้เกี่ยวข้องกับการขาดประสิทธิภาพของหน่วยงานภาครัฐในการให้ข้อมูลและแนะนำการปฏิบัติตัวของทั้งประชาชนชาวหลวงพระบางและนักท่องเที่ยว

ในส่วนของแนวทางการแก้ไขปัญหาและปัจจัยที่จะทำให้การท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์มีความยั่งยืน มีดังนี้คือ

1. การรักษาจารีตประเพณี วัฒนธรรม วิธีการดำรงชีวิตแบบดั้งเดิม การร่วมมือของทุกภาคส่วนในการรักษาและอนุรักษ์ไว้ซึ่งเอกลักษณ์ที่สำคัญของเมืองหลวงพระบาง การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ร่วมกันของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน
2. กำหนดกฎระเบียบที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้ทุกคนต้องปฏิบัติตาม เพื่อเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติและควบคุมการดำเนินการด้านต่างๆของทุกภาคส่วนให้อยู่ในขอบเขต และเป็นแบบแผนในการปฏิบัติร่วมกันเพื่อป้องกันปัญหาต่างๆที่จะเกิดขึ้นตามมา
3. ปลุกฝังให้ประชาชนมีความรับผิดชอบมากขึ้นในการดูแลรักษาประเพณีวัฒนธรรม และสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆร่วมกัน เพื่อสร้างจิตสำนึกในการรักษาท้องถิ่นและสร้าง

ความรู้จักความเป็นเจ้าของ รวมถึงการปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างและเป็นเจ้าบ้านที่ดีในการให้ความรู้และข้อมูลในการปฏิบัติตัวแก่นักท่องเที่ยว

4. ให้ความรู้แก่ประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวเพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องและเหมาะสม การให้ความรู้ในการท่องเที่ยวในเมืองหลวงพระบางนั้นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนในการเผยแพร่ข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจในการปฏิบัติตัว การรักษา การอนุรักษ์เมืองหลวงพระบาง

ภาพที่ 5.1 ประเพณีการใส่บาตรตอนเช้าของชาวเมืองหลวงพระบาง

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ที่มีความคล้ายคลึงกันในบริบททางการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคประชาชนในการจัดการโครงการต่างๆของรัฐได้เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม

2. การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทำให้ประชาชนชาวเมืองหลวงพระบางรับรู้ถึงรูปแบบวิถีการดำรงชีวิตและวัฒนธรรมตะวันตกผ่านช่องทางดังกล่าวมากขึ้น รวมถึงการเข้ามามีอิทธิพลของชาวต่างประเทศในการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวมากขึ้นในแต่ละปีหลังจากเมืองหลวงพระบางได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมประเพณี วิถีการดำรงชีวิตแบบดั้งเดิมของชาวเมืองหลวงพระบาง ดังนั้นเพื่อรักษาสิ่งดังกล่าว ชาวเมืองหลวงพระบางควรยึดมั่นในการดำรงชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาและผูกพันกับธรรมชาติ ส่วนการอนุรักษ์ความเป็นเมืองมรดกโลกของเมืองหลวงพระบางไว้นั้น ควรมีการสร้างจิตสำนึกถึงความเป็นเจ้าของมรดกโลกร่วมกันของทั้งชาวเมืองหลวงพระบางเอง นักท่องเที่ยวและทุกคน ในฐานะเป็นมรดกโลกของมวลมนุษยชาติ

3. การพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอแนะทางการแก้ไขปัญหา ร้องเรียนหรือเสนอแนะ เพื่อให้ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาแก้ไขหรือผลักดันให้ผู้กำหนดนโยบายนำไปพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย และตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์เมืองมรดกโลก เนื่องจากการสร้างความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในการจัดการการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น เพื่อประสิทธิภาพในการพัฒนา อนุรักษ์ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อเมืองหลวงพระบางโดยรวมร่วมกัน นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานของการพัฒนากระบวนการความเป็นประชาธิปไตยในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวให้มีรูปแบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรมอีกด้วย

4. รัฐบาลและภาครัฐควรกำหนดและส่งเสริมให้เมืองหลวงพระบางเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ควรมีการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในการเข้ามาท่องเที่ยว กล่าวคือ ทำความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบถึงการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตของชาวเมืองหลวงพระบาง เพื่อป้องกันการเข้ามาทำลายวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่ขาดความรู้และความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว

5. ระบบการจัดการของภาครัฐควรมีประสิทธิภาพและสามารถปรับตัวเพื่อให้เหมาะสมกับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆ ได้ตลอดเวลา มีความยืดหยุ่นในการบริหาร

จัดการการท่องเที่ยว เพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน สามารถกำหนดและควบคุมแนวทางในการปฏิบัติงานด้านต่างๆได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ส่งผลให้การพัฒนา การอนุรักษ์และการแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวของเมืองหลวงพระบางมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย

6. สำหรับบทเรียนที่ได้จากการจัดการการท่องเที่ยวของเมืองหลวงพระบางที่จะสามารถนำมาปรับใช้หรือพิจารณาเพื่อนำไปปรับปรุงให้เกิดประโยชน์แก่การจัดการการท่องเที่ยวของไทย นั้น ผู้วิจัยเสนอความคิดเห็นว่า การจัดการการท่องเที่ยวได้รับการควบคุม ดูแลจากภาครัฐซึ่งดำเนินการและปฏิบัติตามแนวนโยบายของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวซึ่งปกครองประเทศด้วยระบอบสังคมนิยม ดังนั้นการจัดการการท่องเที่ยวจึงมีประสิทธิภาพ สามารถควบคุม ดูแลรักษาควบคุมปริมาณการเข้ามาลงทุนของกลุ่มทุน เอกชน นักธุรกิจ และสามารถประเมินผลกระทบที่อาจจะส่งผลต่อการท่องเที่ยวโดยรวมได้อย่างรอบคอบ รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนจาก UNESCO และองค์กรระหว่างประเทศต่างๆที่ให้การสนับสนุนด้านการเงินในการอนุรักษ์เพื่อให้งดสภาพแบบเดิมไว้ ดังนั้นภาครัฐจึงต้องดำเนินการตามแนวทางทั้งของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว UNESCO และองค์กรระหว่างประเทศ ในการอนุรักษ์ให้เมืองหลวงพระบางเป็นเมืองมรดกโลกที่สวยงามอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตามหากนำไปเปรียบเทียบกับจัดการการท่องเที่ยวของไทยแล้ว จะเห็นว่า ภาครัฐของไทยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์เขตมรดกโลกและสถานที่ท่องเที่ยวมากนัก มีการปล่อยให้กลุ่มทุนเข้าไปทำธุรกิจในพื้นที่โดยรอบของเขตมรดกโลก เช่น โรงแรม ที่พัก ร้านอาหาร ซึ่งนำเอาความเจริญเข้าไปทำลายเอกลักษณ์และความเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของเขตมรดกโลกเหล่านั้นไป สะท้อนการจัดการและนโยบายของภาครัฐในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ให้เสรีภาพแก่ทุกคนในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ที่เน้นแต่เพียงการแสวงหาผลกำไร ไม่คำนึงถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นสมบัติของชาติ ทั้งนี้อาจจะรวมถึงการมีผลประโยชน์ร่วมกันของนักการเมืองและนักธุรกิจในลักษณะผลประโยชน์ต่างตอบแทนในการให้สัมปทานในธุรกิจการท่องเที่ยว ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดแนวนโยบาย กฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยว ให้เหมาะสมในแต่ละสภาพพื้นที่และวิถีชีวิตของประชาชนบริหารจัดการด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ รวมถึงกำหนดการเข้าไปลงทุนในพื้นที่ที่

เป็นเขตรมรดกโลกหรือสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญเพื่อป้องกันการเข้าไปทำลายจากความเป็นทุนนิยม และความเจริญทางวัตถุที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน จึงควรอนุรักษ์วัฒนธรรมและรักษาธรรมชาติ ให้คงอยู่และไม่ถูกทำลายเพื่อการนำไปแสวงหาผลประโยชน์ของกลุ่มทุนหรือนักธุรกิจ และพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของร่วมกันและช่วยกันรักษาสถานที่ท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศไทย

7. จากปัญหาที่พบในการจัดการการท่องเที่ยวของไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวสามารถนำไปวิเคราะห์และประเมินเพื่อเป็นตัวอย่างหรือบทเรียนในการพิจารณาถึงการพัฒนากการท่องเที่ยวที่เป็นระบบ มีระเบียบแบบแผนที่ชัดเจน สามารถควบคุมการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงตามแนวทางของทุนนิยมในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ วิถีชีวิตและสังคมวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและถูกต้องกับเจตนารมณ์ในการอนุรักษ์เมืองมรดกโลก หลวงพระบาง และสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงธรรมชาติต่างๆให้มีความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

5.3 ปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดในการวิจัย

ช่วงการค้นคว้าเอกสาร

พบปัญหาข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวของเมืองมรดกโลก เมืองหลวงพระบางที่มีค่อนข้างน้อย โดยส่วนใหญ่จะเป็นการวิจัย เอกสารและข้อมูลด้านการท่องเที่ยวมากกว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ส่วนข้อมูลหน่วยงานภาครัฐในเมืองหลวงพระบางมีค่อนข้างน้อยเช่นกัน ทำให้ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในช่วงเริ่มต้นการวิจัยได้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของเมืองหลวงพระบางมีการเปลี่ยนแปลงไปในทุกๆปี ทั้งจำนวนนักท่องเที่ยว โรงแรม เรือนพัก ที่พักและร้านค้าต่างๆ มีการขยายตัวของเศรษฐกิจและธุรกิจการท่องเที่ยวในภาคการบริการเป็นอย่างมาก รวมถึงการลงทุนของชาวต่างชาติที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีอีกด้วย

ช่วงการเก็บข้อมูล

1. การติดต่อกับหน่วยงานราชการของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีปัญหาในเรื่องของระยะเวลาในการติดต่อเพื่อขอเอกสารการรับรองเพื่อเข้าไปสัมภาษณ์และหาข้อมูล โดยในส่วนของ การติดต่อขอเอกสารการอนุญาตจากสถานทูตลาว ประจำประเทศไทยใช้เวลาประมาณ 3 เดือน รวมทั้งการรอหนังสือจากเจ้าแขวงหลวงพระบางเพื่ออนุญาตให้ติดต่อกับหน่วยงานราชการในเมืองหลวงพระบางประมาณ 1 อาทิตย์ ในส่วนของขอข้อมูลและการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐของหน่วยงานราชการต่างๆ ในเมืองหลวงพระบางต้องใช้เวลาประมาณ 1-2 วัน โดยบางหน่วยงานเจ้าหน้าที่พร้อมให้สัมภาษณ์และมีข้อมูลที่เป็นเอกสารและไฟล์ข้อมูลที่สามารถมอบให้แก่ผู้วิจัยได้ โดยทันที อีกทั้งยังให้การช่วยเหลือและบริการในการค้นหาข้อมูลตามที่ต้องการเป็นอย่างดี แต่บางหน่วยงานเจ้าหน้าที่ไม่พร้อมให้สัมภาษณ์และไม่มีการจัดรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทำให้ต้องใช้เวลาในการรอให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานนั้นๆ รวบรวมข้อมูลให้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้รับความสะดวกในการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการต่างๆ ผู้ประกอบการร้านค้า และจากประชาชนเป็นอย่างดีในการขอข้อมูลและสอบถามข้อมูลเพื่อนำมาประกอบการทำวิจัย

2. ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและการสัมภาษณ์ การไม่ให้ความร่วมมือของผู้ให้สัมภาษณ์ในการให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ โดยอ้างว่าไม่มีความรู้ ไม่มีเวลา เนื่องจากอาจจะเกรงว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือไม่มีความรู้เพียงพอในการที่จะสามารถให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ได้ นอกจากนี้การให้ข้อมูลการสัมภาษณ์บางประเด็น ผู้สัมภาษณ์บางส่วนไม่สามารถให้ข้อมูลได้หรือไม่ขอตอบคำถาม

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของเมืองหลวงพระบาง บางหน่วยงานของภาครัฐยังไม่มี การปรับปรุงให้ทันสมัย เนื่องจากการจัดการด้านระบบฐานข้อมูลยังไม่เป็นระบบ การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานนั้นๆ ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ต้องใช้ เวลาในการรวบรวมจากส่วนหรือฝ่ายต่างๆ ในหน่วยงานนั้นๆ ตลอดจนมีบางหน่วยงานต้องขอ อนุญาตจากหัวหน้าหน่วยงานนั้นๆ ก่อนที่จะสามารถนำข้อมูลให้ผู้วิจัยต้องการมาได้

4. ระยะเวลาและแผนการเดินทางในการติดต่อหน่วยงานราชการ ภาคธุรกิจ เอกชน ประชาชนความคลาดเคลื่อนไปจากที่ได้กำหนดไว้ เนื่องจากต้องรอหนังสืออนุญาตสถานทูตลาว

ประจำประเทศไทยและเจ้าแขวงหลวงพระบางในการเข้าไปหาข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐ ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และการติดต่อข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐที่ต้องใช้เวลาในการรวบรวม ทำให้ต้องเปลี่ยนแปลงแผนการเดินทางและการขอสัมภาษณ์เพื่อขอข้อมูล ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ภาครัฐกิจเอกชน และประชาชน โดยต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและวางแผนการเดินทางและรวบรวมข้อมูลอยู่เสมอ สิ่งเหล่านี้เป็นเหตุสุดวิสัยที่ผู้วิจัยไม่สามารถกำหนดเองได้

ช่วงการประมวลผล

ผู้วิจัยพบปัญหาทางด้านภาษา โดยไม่สามารถแปลเอกสารภาษาลาวที่ได้รับมาจากหน่วยงานภาครัฐได้ ทำให้ต้องขอความช่วยเหลือจากนักศึกษาระดับปริญญาโทของลาว ที่มาศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการช่วยแปลเอกสารดังกล่าว ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความล่าช้าในการประมวลผล